

Innst. S. nr. 12

(2000-2001)

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til at Norge deltar i en kapitalpåfylling i Nordisk Utviklingsfond

St.prp. nr. 83 (1999-2000)

Til Stortinget

Sammendrag

Nordisk Utviklingsfond (NDF) ble opprettet ved nordisk overenskomst av 3. november 1988 som et ledd i det nordiske bistandssamarbeidet for å fremme økonomisk og sosial utvikling i utviklingslandene. Stortinget samtykket i at Norge skulle delta i NDF gjennom behandlingen av St.prp. nr. 135 (1987-1988) om norsk deltakelse i Nordisk Utviklingsfond, jf. Innst. S. nr. 8 (1988-1989). Ved nordisk overenskomst av 9. november 1998 ble det inngått en fornyet overenskomst om NDF. Stortinget samtykket i den fornyede overenskomsten ved St.prp. nr. 57 (1998-1999).

Fondet gir lån på "myke vilkår" over 40 år. Lånene er rentefrie og inkluderer en avdragsfri periode på 10 år. De gunstige utlånsvilkårene gjør at den beregnede gaveandelen på NDFs utlån er om lag 65 pst.

Til grunn for virksomheten legges de nordiske lands utviklingspolitiske prioriteringer med utgangspunkt i det overordnede mål om en fattigdomsrettet bistand. NDF opererer i et begrenset antall samarbeidsland og konsentrerer innsatsen om lavinntektslandene.

Fondet arbeider gjennom å finansiere komponenter i større prosjekter som gjennomføres i regi av andre multilaterale finansieringsinstitusjoner, først og fremst Verdensbankgruppen og de regionale utviklingsbankene i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Fondet finansierer prosjekter av nordisk interesse, det vil si med interesse fra minst to av de nordiske landene, og hoveddelen av NDFs lån benyttes til å finansiere varer og tjenester fra Norden. Om lag halvparten av prosjektene er lokalisert i Afrika.

Bidragene til fondet finansieres over de nordiske lands bistandsbudsjetter. Fondet ble opprettet med en kapital på 100 mill. SDR (spesielle trekkrettigheter), som på det tidspunkt tilsvarte om lag NOK 862,9 mill. Etter en prøveperiode på fem år ble det i 1992 vedtatt å gjøre fondet permanent, samt å utvide grunnkapitalen

med SDR 150 mill. (NDF II). Ytterligere en kapitalpåfylling på SDR 250 mill. fant sted i 1996 (NDF III).

På oppdrag fra Nordisk Ministerråd ble det høsten 1999 gjennomført en uavhengig evaluering av NDF. Evalueringsrapporten støtter opp om konklusjonene fra tidligere gjennomganger av NDF som fremhever fondets store nordiske nytte. NDF har en bred nordisk forankring, god kostnadseffektivitet og kvalitet på sin virksomhet. Dette avspeiler seg gjennom en betydelig etterspørsel fra nordiske samarbeidende aktører. På det operasjonelle nivå er NDF i en unik posisjon til å fremme nordiske interesser og påvirke samarbeidspartnere i tråd med nordiske utviklingsprioriteringer.

De nordiske utviklingsmyndighetene har i sluttrapporten fra forhandlingene om kapitalutvidelse slått fast at NDF fortsatt skal legge en fattigdomsrettet utlånsstrategi til grunn som det overordnede mål for virksomheten. I tillegg bør NDF bidra til:

- å fremme hensyntagen til miljø og en bærekraftig utvikling,
- å fremme likestilling mellom menn og kvinner,
- å fremme en utviklingspolitikk som involverer allmennheten i samarbeidslandene og som tar hensyn til menneskerettighetene, og
- å forebygge korrupsjon og fremme godt styresett på sine virksomhetsområder.

Det forutsettes videre at prioriteringen av de fattigste landene skal opprettholdes. NDF skal videreføre prioriteringen av Afrika, og fondets samlede engasjement skal begrenses til maksimalt 30 land. NDFs komparative fortrinn tilsier et fortsatt tyngdepunkt for utlån til økonomisk infrastruktur.

De nordiske utviklingsmyndighetene er blitt enige om at dagens prøveordning fra 1994 for direkte utlån til privat sektor, skal avvikles i sin nåværende form.

Prøveordningen har imidlertid gitt verdifull erfaring. NDF bør i fremtiden fortsatt bidra til å støtte utviklingen av den private sektor i utviklingsland.

Ved slutten av inneværende år vil hele NDFs grunnkapital på SDR 515 mill. være bundet opp i forpliktende tilsagn. For å kunne fortsette aktiviteten må fondet tilføres ny kapital. De nordiske utviklingsmyndighetene har på bakgrunn av ovennevnte evalueringsrapport forhandlet frem en enighet om en ny utvidelse av grunnkapitalen på 330 mill. euro (1 EUR = 8,2 NOK) for perioden 2001-2005 (NDF IV). Regjeringen foreslår med denne proposisjonen at Norge deltar i kapitalpåfyllingen med sin andel på 22,5 pst., hvilket utgjør 74,25 mill. euro. Bidraget forutsettes innbetalt i løpet av perioden 2003-2009 og vil bli belastet programområde 03 Internasjonal bistand.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Haakon Blankenborg, Kjell Engebretsen, Kirsti Kolle Grøndahl, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Tom Thoresen, fra Kristelig Folke-

parti, Kjell Magne Bondevik og lederen Einar Steensnæs, fra Høyre, Jan Petersen og Siri Frost Sterri, fra Senterpartiet, Johan J. Jakobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lisbeth Rugtvedt, og fra Venstre, Lars Sponheim, har ingen merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Dag Danielsen og Fridtjof Frank Gundersen, går imot at Norge deltar i kapitalutfylling under henvisning til sitt generelle syn på denne type utviklingshjelp, og til at det er lite sannsynlig at slike lån vil bli tilbakebetalt.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i at Norge deltar i en kapitalpåfylling i Nordisk Utviklingsfond for årene 2001-2005 med til sammen EUR 74 250 000.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 25. oktober 2000

Einar Steensnæs
leder

Johan J. Jakobsen
ordfører

Haakon Blankenborg
sekretær